

Oeverzwaluw gaat ondergronds

Van de drie in ons land voorkomende zwaluwsoorten is de oeverzwaluw het minst bekend. Hij woont in een zelfgegraven hol in steile oevers langs kronkelende rivieren en heeft eeuwenlang onafhankelijk van mensen geleefd. Daar is de laatste decennia op een heel snel tempo verandering in gekomen door onder meer het rechte trekken van rivieren en de betonning van de wanden.

De oeverzwaluw is onze kleinste zwaluwsoort. Hij weegt gemiddeld slechts 14 gram en heeft een lengte van 12-13 cm. Zijn kleur is bovenaan dofbruin, onderaan wit met een brede, bruine borstband. Hij heeft een zwak gevorkte staart en verder de typische zwaluwkenmerken: grote mondholte, een kleine snavel en kleine pootjes. Zoals alle zwaluwen vangt hij in de lucht vliegende insecten.

Ondergronds

Het unieke aan de oeverzwaluw is dat hij samen met de ijsvogel de enige vogelsoort in ons land is die zelf een broedgang graaft. Hij leeft in kolonies en graaft horizontale broedgangen tussen 40 cm en 150 cm diep in de wand. Hij heeft liefst lemig zand of zandige klei om zijn hopen in uit te graven, dit is niet te hard en toch ook niet te onstabiel.

Bij aankomst in april zoekt hij eerst op plaatsen waar hij het vorige jaar ook gebroed heeft. Elk jaar graaft hij een nieuwe gang om de parasieten te vermijden die in de hopen van het vorige jaar huizen.

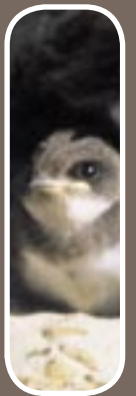
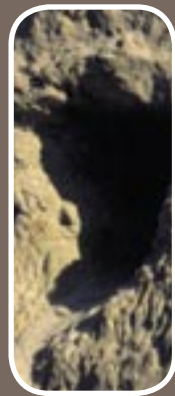
Wand gezocht

Oeverzwaluwen hebben dus steile wanden nodig. Deze zijn tegenwoordig bijna nergens in natuurlijke omstandigheden te vinden. Veelal komen ze dus terecht op afgravingen en zandbergen van aannemers. Dit zijn voor de zwaluwen zeer gevaarlijke broedplaatsen omdat die nesten dikwijls midden in het broedseizoen verloren gaan.

Daarom zijn er kunstmatige oeverzwaluwwallen nodig, zodat de diertjes jaren na elkaar op een veilige plaats kunnen broeden. Deze wanden kunnen bestaan uit aangevoerd zand maar na enige jaren zakken die in en raken ze overgroeid. Die zijn dus minder geschikt tenzij ze jaarlijks worden onderhouden. Duurzamer is het creëren van een betonnen wand met uitgespaarde gaten, waarachter er zand wordt gestort. Daar kan de oeverzwaluw zijn gang gaan.

Oeverzwaluw,

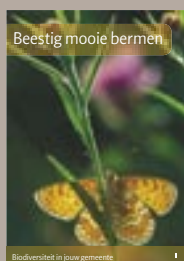
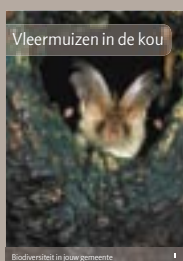
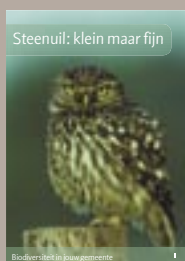
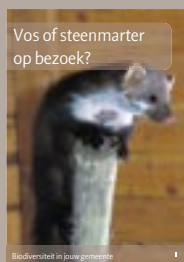
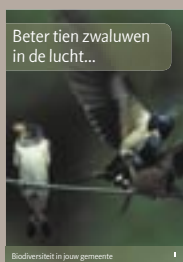
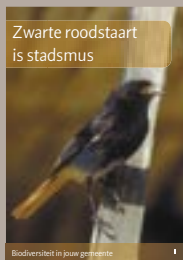

Mooi op een rij

Het mannetje werkt alleen aan de gang, en graaft die met zijn snavel en pootjes in enkele dagen. Bij slecht weer duurt het langer. De eerste nesten in een kolonie worden gegraven een halve meter tot een meter van de bovenrand. In horizontale richting wordt de kolonie dan verder uitgebreid. Dan beginnen ze daaronder aan een tweede rij. De nesten zitten dicht bij elkaar, gemiddeld zo'n 30 cm uiteen. Nesten worden bekleed met stro, gras en veren. Het eerste legsel wordt meestal rond half mei gelegd en bestaat uit 4-6 eieren. Een kleine week na het uitkomen kruipen de jongen al naar de ingang van het nest. Na ongeveer drie weken vliegen de jongen uit, maar ze blijven nog een week afhankelijk van hun ouders.

Biodiversiteit in jouw stad of gemeente

Samen met steden en gemeenten wil Natuurpunt op lokaal niveau concreet werken aan de bescherming van bepaalde soorten planten en dieren, ook in een stedelijke omgeving. Dat gebeurt via soortbeschermingstrajecten. Het gaat om 14 trajecten die betrekking hebben op vogels, planten, zoogdieren, insecten en amfibieën.

Het uitvoeren van de trajecten houdt in dat we de soorten gaan bestuderen, monitoren en dat we concrete beschermingsmaatregelen nemen. Om goede resultaten te bereiken moeten we vaak jaren intensief aan een project werken.

Natuurpunt wenst dit niet alleen te doen. Naast de steun van de Vlaamse Overheid en de hulp van gemeenten en steden zijn bepaalde doelgroepen een belangrijke partner in dit project. We denken hierbij vooral aan landbouwers, bedrijven, scholen maar ook particulieren.

Gemeenten of steden die dat wensen kunnen altijd een beroep doen op Natuurpunt voor het uitwerken van een beschermingsplan voor één of meer soorten.

Voor de verschillende trajecten heeft Natuurpunt een brochure uitgewerkt met algemene informatie over de soort en over de mogelijke beschermingsmaatregelen. Die brochures kan je bestellen bij:

Natuurpunt

Kardinaal Mercierplein 1
2800 Mechelen
015-29 72 20

biodiversiteit@natuurpunt.be

Meer info vind je ook op

www.natuurpunt.be/biodiversiteit

Je kan ook terecht bij de werkgroep of afdeling in je buurt.

Natuurpunt Natuur voor iedereen

Natuurpunt zet zich in voor het behoud van de natuur en het landschap in Vlaanderen. Met de steun van duizenden vrijwilligers, ruim 200 afdelingen en werkgroepen en bijna 55.000 leden beheren we meer dan 400 grote en kleine natuurgebieden. We willen die natuur ook dichterbij de mensen brengen: we leggen wandelpaden aan, organiseren wandelingen, fietstochten en cursussen. Daarnaast doen we aan natuurstudie en kloppen we bij de politici aan met onze verlangens. Waarom? Omdat de natuur alle hulp nodig heeft. En omdat wij de natuur nodig hebben.

Word ook lid van Natuurpunt! Voor slechts 20 euro ontvang je een welkomstpakket met onze exclusieve wandelgids, een cd met vogelgeluiden en een abonnement op Natuur.blad. Het lidmaatschap is geldig voor het hele gezin. Lid worden kan via www.natuurpunt.be, via info@natuurpunt.be of telefonisch op 015-29 72 20.